

Katse vasikkaan!

Vahinkoja sattuu

Lihanaudan tapaturmat ja ensiapu

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

- Ennaltaehkäisy
- Jalkavauriot
- Sarven vauriot
- Haavat ja ruhjeet
- Silmävauriot
- Korvanlehdien vammat

Ennaltaehkäisy

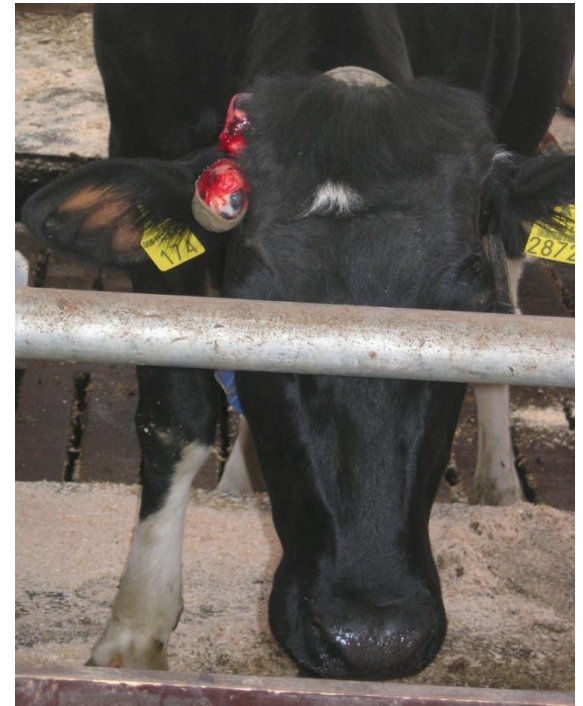
- Tapaturmien paras hoito on ennaltaehkäisy
  - Turvalliset karsinaratkaisut
  - Vakiona pidetyt eläinryhmät ja eläintiheys suhteessa käytettävissä olevaan tilaan
  - Karsinoissa väistämisen mahdollisuus: ei ylitäyttöä eikä ”umpipusseja”
  - Nupoutus
  - Kiusattujen eläinten poistaminen ryhmästä

Jalkavauriot

- Ontuva eläin siirretään sairaskarsinaan
  - Arvioidaan vamman laatu ja aste
  - Eläimen eristys sairaskarsinaan
  - Lievempiä ontumisia voidaan seurata muutama päivä
  - Vakavammat vauriot → hätäteurastus
  - Tarvittaessa kutsutaan eläinlääkäri ja/tai sorkkahoitaja
  - **KIPULÄÄKITYS!**

Sarven vauriot

- Sarvessa runsas verisuonitus ja hermotus
  - Sarvivauriot vuotavat voimakkaasti
  - Kipulääkitys tarpeen
- Sarven tupen irtoaminen
- Sarven murtumat

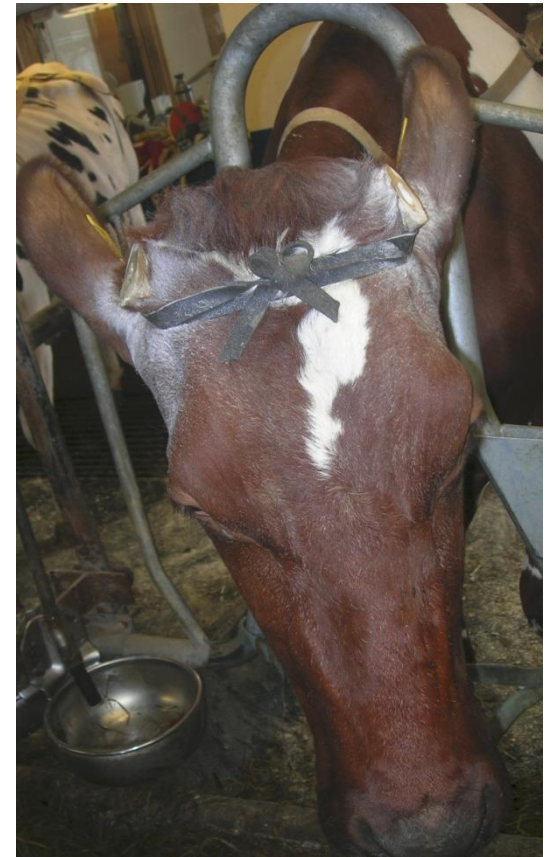

Sarven vauriot

- Ensiapuna verenvuodon tyrehtyttäminen
  - Molempien sarvien tyven ympärille tiukka side
    - Esim. sukkahousut, auton sisäkumista leikattu kaistale
    - Sidettä voidaan pitää seuraavaan päivään
  - Kylmällä vedellä valeleminen
- Sarven sahaaminen usein paras hoito
  - Eläinlääkärin tekemä rauhoitus ja puudutus välttämätön
- Tupen irtoamassa sarvi puhdistetaan
  - Voidaan tarvittaessa kääriä siteeseen

Sarven vauriot

- Sarvivaurio saattaa tulehtua
  - Yhteys pään sisäisiin onteloihin
  - Sarven ontelosta valuu mätää
  - Oireena päänsärystä johtuvaa pään painamista rakenteisiin
  - Jos eläimellä kuumetta tai syömättömyyttä, yhteys eläinlääkəriin

Hännän vauriot

- Häntäpolkemia tyypillisimmin palkkipohjalla
- Altistavat tekijät
  - Karsinoiden ylitäyttö
  - Karsinan muoto: jos syvyyttä ei ole riittävästi, makuualue ei pysy rauhallisena
  - Epätasaiset tai teräväreunaiset (uudet tai vanhuuttaan lohkeilleet) palkit

Hännän vauriot

- Häntä tai osa siitä roikkuu veltona
  - Usein polkemiskohta näkyvissä
  - Hoitona vaurioituneen hännänosan amputaatio
- Kipulääkitys, tarvittaessa antibiootti eläinlääkäriin arvioon mukaan
- Hoitamattomana tulehtunut häntäpolkema altistaa infektion leviämislle
  - Esim. paiseet selkärangassa → voi johtaa halvaantumiseen

Haavat ja ruhjeet

- Voimakas verenvuoto tyrehdytetään
  - Valtimovuoto suihkuua sydämen lyöntien tahdissa
  - Veri ei hyydy itsestään
  - Kiristysside haavan yläpuolelle eli haavan ja sydämen väliin TAI
  - Paineside vuotokohtaan
  - Yhteys eläinlääkəriin tarvittaessa

Paineside

- Painesiteeksi käy puhdas pyyhe, terveystiete, vaippa tai harsotaitokset → taitellaan tiukaksi paketiksi
- Paketilla painetaan vuotokohtaa napakasti yhtäjaksoisesti 10-20 min ajan
- Paketin päälle tarvittaessa kylmäpakkaus, jää- tai lumipussi

Haavat ja ruhjeet

- Haavan sitominen
  - Naudalla vaikeaa saada side pysymään
    - Eläimen oltava rauhallinen ja yksin sairaskarsinassa
  - Haava aina ensin puhdistettava vedellä ja esim. jodipitoisella desinfiointiaineella
  - Haavaa vasten puhdas side tai kangas
  - Päälle esim. kokoontaitettu pahvirulla
  - Kiristetään sideharsolla lujasti haavaa vasten

Haavat ja ruhjeet

- Selkeät, suuret, tuoreet viiltohaavat kannattaa ommella
- Likaiset tai vanhat haavat parempi hoitaa avoimena
  - Suihkuttelu vedellä aamuin illoin, kuivaus ja desinfiointi jodilla
  - Haavasuihkeet ja -salvat
- Naudan haavat ja ruhjeet paranevat yleensä hyvin

Haavat ja ruhjeet

- Puskuvauriot
  - Ihovaurion seurauksena voi kehittyä paise
  - Voi johtaa osahylkäykseen
- Nahanalaiset verenvuodot
  - Puskemisen tai selkäänhyppimisen seurauksena

Silmävammat

- Taustalla nujakointi, puskuvauriot, heinän siemenet
- Oireina voivat olla esimerkiksi
  - valonarkuus, luomiturvotus
  - silmävuoto (kirkas, märkäinen)
  - sarveiskalvon sameus
- Silmävammat kipeitä → kipulääkitys aina paikallaan
- Silmän voi ensiapuna huuhdella keittosuolaliuoksella (apteekista)

Silmävammat

- Jatkotoimenpiteet eläinlääkärin arvion mukaan
  - Hoito vai teurastus?
  - Mikäli päädytään hoitoon, ei hoidon aloituksessa kannata viivytellä
- Eläimille sallittujen silmälääkkeiden kirjo rajattu
  - Ihmisillä silmätipoissa yleisesti käytetty kloramfenikoli ei sallittu tuotantoeläimille

Korvavammat

- Korvanlehden repeämät, esim. korvamerkkien irtoamisen yhteydessä
- Korvanlehti on rustoa, rustovammat paranevat huonosti / hitaasti
- Haavan puhdistus jodipitoisella puhdistusaineella
- Suojaus haavasuihkeella